

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtöken és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. -- Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek 4 frtért kapják a lapot.

Felolós szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadó hivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

Képviselők befolyása.

Egy aggályos jellegű ügyet tettek szóvá a képviselőházban s a kormánypárt hallgatag, de statáriáliter elintézte azt. A budapesti 7. kerület képviselőjét, Morzsányi Károlyt a képviselőház elítélte. Meghallgatta a vádat és a védelmet és hallgatag hozatott a Ház megsemmisítő ítélete. Morzsányi nem tagja sem a szabadelvű körnek, sem a szabadelvű pártnak. A szabadelvű párt kilökte a rothadt és egészségtelen elemet. Az igazságnak szabad folyása volt.

De hát mit tett Morzsányi? — kérdik parlamenti életünk kevésbé érzékeny megfigyelői. Morzsányi azt befolyást, melylyel mint képviselő s mint minden országgyűlési képviselő bir, pengőpénzre akarta váltani s azt a látszatot adta magának, mintha befolyását a kormánynak üzleti vonatkozásokban érvényesíthette volna.

Konstatálnunk kell, — hogy minden országgyűlési képviselő, tartozzék bármely párthoz, bir bizonyos befolyással. Hogy ezt a befolyását érvényesíti-e és közhasznú irányban, a maga hasznánélkül, avagy nem, — ez más kérdés. A befolyás bírását egy képviselő sem tagadhatja.

De azt is meg kell engedni, hogy a kormánynak nem lehet befolyásolni, és hogy

ha lenne is oly képviselő, aki a kormánynak üzletileg befolyásolni, előnyöket vagy protekciókat kieszközölni szándékoznék, aki anyagi előnyök megadását kívánná, az ilyen képviselővel szemben maga a kormány lenne az, aki az ily befolyást nem tűrné.

Morzsányi is meg sem kísérelte a kormánynak vagy az államtitkárt befolyásolni. De azt a látszatot adta magának, mintha képes lenne befolyását a kormánynál pénzügyi vagy üzleti alkudozásokba érvényesíteni; mintha neki és csak neki adott volna meg, egy szóban levő üzletet a kormánynál keresztül vinni és ezáltal azt a kettős goromba hibát követte el, hogy kliensének hazudott és a kormánynak befolyásolhatónak rágalmozta. Hogy Morzsányi ezt az eljárását megfizettette, az esekélyebb fontosságu; de mindenesetre súlyosító körülmény és eléggé indokolja a megsemmisítő ítéletet, melyet a szabadelvű párt és a képviselőház egyhangulag hozott.

Óvakodjunk azonban az esetet generalizálni. A képviselői befolyás kiterjedhet mindenre, csak üzleti, vagy anyagi előnyökre nem. Aki valamelyik képviselő által fináncziális előnyöket remél elérni, vagy üzleteket vél csinálni, melyeket maga nem érhet el, az önmagát csalja meg. Az a czég, mely itt szerepel, ugyanazon for-

malításokkal, ugyanazon feltételek mellett megköthette volna az üzletet Morzsányi nélkül is. A czég be lett csapva és ez a saját hibája. Morzsányi pedig mindenhatónak adta ki magát és ez által sajátkezüleg lökte le magát a jogtalanul bitorolt magas nívóról a megvetettség sötét orkuszába.

A közoktatásügyi vita.

Méltón, egy alapos és szakavatott parlamentáris vita magas színvonalán tárgyalják a képviselőházban a nemzet legszentebb javát. Nemzeti kulturáról, gyakorlatias népoktatásról, korszerű művészetéről és tudományról beszélnek ott. Magyarország történeti fejlődése ez irányban nem tudott lépést tartani a Nyugattal. A magyar kezdetől fogva harczi és lovagi nemzet volt, amely békében sem igen hajlott kifejezetten a nyugati kultúrához. A tudomány évszázadokon át oly tér volt, melyre a magyar nem szeretett lépni s melyet szívesen átengedett a kolostorokban működő tudós barátoknak. A természetes hajlam, a népjellem ellenkezett minden mély studiummal, a gyakori háborúk és a folytonos visszavonások magában az országban megakadályozták az általános népképzést és amit mint nemzet és mint egyesek e téren el tudunk érni, azt a papi tanításnak vagy a külföldnek köszönjük, melynek egyetemen szereztek tudásukat az ország előkelőbbjei és vagyonosabbjai.

1867. óta tűrhetőbb állapotok következtek be e téren. Sok történt, de még többet kell pótolni. Re-

TÁRGZA.

Életképek.

Írta: Bartháls János.
(Folytatás.)

Mikor kifordult az utcaajtón, a gondolatlan-ságát megbánó Bakos utána szaladt s úgy kérte: — Szomszéd! Ne mondjon kend akkorát. Nagy szó az a soha többé. Vonja vissza a fogadását. Lássá, most már elismerem, hogy nem jól beszéltem az imént. Szánom-bánom a bűnömöt, visszavonom a szavaimat

Péter mogorván felelt:

— A mit kimondtam, az ki van mondvá, szomszéd!

— Ugy hát azt akarja ezzel, hogy én se lépjek soha a portájára?

— Nem bánom, szolt tompán Belovai.

Bakos úgy elámult e szótól, hogy csak azon vette észre magát, hogy az ágyban fekszik. Egész éjen szomszédja végső szavait mérlegelte, melyek olyan kétértelmű hangzottak.

— Nem bánja, ha bemegyek is; nem bánja, ha nem lépem is át a háza küszöbét, szolt önmagához. És bizonyos daczféle azt sugta, hogy ő se engedjen, ő se legyen kevésbé büszke a szomszédjánál.

És a mit irigyeik nem bírtak eddig kivinni, azt megeselekedte két esikő, két oktalan állat: ösz-szevesztett két régi jóbarátot.

Belovai Péter még azon tél utolján meghalt. Szigorúan megtartotta szavát. Hiában kérték

hozzátartozói, mert szomszédja telkére nem tette többé a lábát. Az sem az övére.

..... Röviddel a Belovai halála után nagy riadalom volt a környéken. A folyam íjesztő mérvben nőtt. Már egy hónapja védekeztek kiöntése ellen; már egy hónap óta nincs nyugodt, aggodalom nélküli nappaluk és éjszakájuk az embereknek. Rettegve félnek az árvíz dulasától.

A folyamon lefelé zajló óriási jégtömeg elszakítással fenyegette a vízi védműveket.

Mikor jégtorlás történt valahol, a víz átesapott a töltésen. A helységben fölszivárgó elem pedig azt árulta el, hogy már átázott az egész talaj.

S a nép küzd és védekezik a harsogó hullámok ellen. És remeg és imádkozik. Most már nem a vagyonáért, hanem a pusztá életéért.

A katasztrófa közeleg

Megtörtént.

..... Szuroksötét éjszaka volt

A gát nem bírta ki a folyam nyomását. Átszakadt. És az árvíz zugva-bögre roham a helységnek. És elsöpörte azt úgy, hogy csak néhány ház maradt benne épen.

Szomorú emlékü nap volt az. Inség s veszély napja. És néhány száz ember halála. A krénika fekete betűkkel jegyzé lapjaira e rémórákat.

A Bakosék háza magasán fokúdt; magasra is volt emelve. Annak csak a küszöbéig hatolhatott a bőszen elem. De a kerítést ledöntötte.

Bakos, a házatájával, az ablakból nézi a helység végveszedelmét. Mindnyájan sirnak a pusztítás láttára.

— De mi az?

Az épület- és butorromokkal együtt egy fekete mázolt hosszukás tárgyat hajt a hullámozó piszkos ár, egyenesen a Bakosék portája felé.

A fekete tárgy himbálózva közeleg, míg végre egy a többinél nagyobb hullám a hátára kapja s nyilsebesen repíti a siránczók felé s oda vágja a falhoz, hogy fölszakad a — födele

..... Koporsó volt; egy fakó színű, még ép hullával.

Az ablakban lévő elborzadnak a rémitő látványtól s ugyanekkor a Piroška sikolya hasítja át a levegőt.

— Ah! édes apám!! s rögtön elájul.

Bakos uram megrettenve ordít fel:

— Belovai Péter az én portámon! Halva, koporsóban! Istenem, mit jelentsen ez? s — kiugrik az övig érő vízbe, hogy rátegye a födelet a tova uszni akaró koporsóra s aztán száraz helyre vontassa.

Rémösen egyszerű dolog történt. A zugó, pusztító árvíz felszakgatta a temető sírjait és számtalan koporsót ragadtak ki onnan a piszkos, szentségtörő hullámok. Száznál több koporsót láttak uszkálni akkor, a tengerré vált árterületen. (Megtörtént dolog volt; nem költői agyrem.)

Belovai Péter mint hulla nem tarthatta meg fogadását. Annak sem ő volt az oka, hanem a megrendítő, a borzasztó vétetlenség játéka.

Mikor újra eltemették — az ártól ment szomszédfaluban — a végnélküli nyugalomban megháborított Pétert, — mert az ár csak hónapok múltával tért vissza medrébe — Bakos uram megrendülve sohajtott fel a sírnál:

— Istenem, istenem! De nagy szó is az a „soha többé!“

formokra, az erők megfeszítésre, lelkesítő kezdésére van szükség az oktatás, művészet, tudomány majd minden terén és a kormány, de legkivált Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter teljes tudatában van kötelességeinek és feladatainak és a kitűnő szakminiszter hivataloskodásának minden órája egy-egy fontos munkát jelent a kultúra terén s nehéz gondban telik el a nemzet e legkiválóbb java érdekében.

A népiskola ügyét szélesebb alpra kell fektetni. Állam és felekezet egyenlő komolysággal követeli e téren érdekei figyelembe vételét. Magától értendő, hogy ez érdekeknek soha sem szabad összeütközniök és ott, hol ez mégis megtörténne, az állami érdekeknek kell döntőnek lennie.

A középiskolai oktatáson könnyíteni, egyszerűsíteni kell, az egyetemi vizsgálatokat rendezni kell. Művészet és tudomány nem lehet el az állam gondoskodása nélkül; a papképzést, tanárok és lelkipásztorok képzését okvetlen nemzeti irányba kell terelni. Ezenkívül nagyobb gondot kell fordítani a testi hibában szenvedők kiképzésére. Vakokat és süketnémákat nagyobb mértékben kell a társadalom hasznos tagjaivá képezetni. Amit e téren a humanitás mulasztott, az államnak kell jóvátennie.

Feladatok és kötelességek mindenütt, bárhova tekintsen e szakban a szem és igen szép elégtételnek kell tartani azt, — írja a „Pester Correspondenz“, — hogy úgy az ellenzék, mint a kormánypárt korlátlan bizalmat helyez a közeletű miniszter működésébe, akinek eddigi fényes sikerei mellett az a körülmény is legnagyobb büszkesége lehet, hogy csak a néppárt nincs hozzá bizalmatlan. Ezért fogadja a kultuszminiszter az egész közvélemény legszívesebben üdvözlését!

Levelezés.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Bocsánatot kérek, hogy újból bátoriskodom kéresemmel terhelni, de miután t. Figyelő ur kérésének nem kívánt eleget tenni, bátor vagyok a Székelyföld érdemű 17. számú lapjának hasábján megjelent levélre egy pár sorban megjegyzést tenni, szíveskedjen lapjába helyet engedni.

T. Figyelő Ur! Ön azt tetszik írni, hogy én az inkriminált levélben megemlítve sem voltam, hanem csak per tangens voltam érintve; erre csak azon közmondással felelek: elég egy bot egy szekér fazéknak.

Írja t. Figyelő Ur, hogy „minden lehetett levelemben, de ezafelől egyetlen állítása ellen sem lehetett felfedezni.“ Igaz, hogy levelemben ezafelől nem volt és abban csak tisztelettel kértem t. Figyelő urat, hogy szíveskedjék állítását konkrét esetekkel bizonyítani, mert hiszem én úgy vagyok meggyőződve, hogy a ki valamit állít, köteles azt bizonyítani is, de t. Figyelő ur a helyett, hogy azt bebizonyította volna, hogy én melyik törzsgyökerez székelyt románosítottam, vulgo oláhosítottam el, a miért a hatóságnak is figyelmét ellenem felhívta: most már azért akar felelőssé tenni, hogy miért mondják görög szertartású hűveim magukat románoknak, vulgo oláhoknak. Bocsánat, hogy bátor vagyok t. Figyelő urnak kifejezéseit használni.

T. Figyelő ur! Görög szertartású rom. kath. hűveim azért mondják magokat románoknak, vulgo oláhoknak, mivel őket és lelkeszeiket még az 1783-ik évbéli a megyei levéltárunkban létező okmányokban is, a mikor még apám se született volt, a kétág katonaság főbb tisztviselői és nemes családbeli tisztviselők valóságos eredeti nemzetiségi nevükön unitus oláh papoknak is oláhoknak ezimezték s manapság is tessék ne hűveimet, hanem a más vallásfelkezetűeket is megkérdezni, hogy ez a Bokor vagy Tódor miféle nemzetiségű? és meg fog győződni, hogy általán románoknak vulgo, oláhoknak mondják. T. Figyelő ur mégis egyoldalú halomlásból, anélkül, hogy azoknak gyökét kutatta volna, felebarátját rágalmazza, vádolja s kész volna bebörtöndözteni, a miért hát csak tartsa magának a rágalmozó nevet, és ne tessék visszautasítani.

Bocsánat t. Figyelő ur, de két levélben előlenem irt méltatlan sorai tartalma és a Figyelő név aláírás, azon gyanút engedni következtetni, hogy vajjon ezen ur, nem éppen most érkezett-e a Budapesti Figyelő osztályból és éppen azért nem ismeri az itteni népvizonyt? Mert hiszen, ha ismerné ilyen százados valóságért nem vonná felebarátját hatósági figyelem alá; de feltételezem azt is, hogy ha most valamelyik görög szertartású rom. kath. valásu azt találta volna hűveim közül t. Figyelő urnak mondani, hogy ő törzsgyökerez székely és ezen állítását sem történelmileg, sem rokonsági le származtatásával nem volna képes igazolni, reá mondaná az ígér, hogy a nőv bitorlott renegát román, vulgo oláh és most ezért is a rágalom vádja alá engem helyezne, de hála Istennek ez alól fel vagyok mentve, mert hűveim tudják, hogy a hazának renegátja nincsen semmi szüksége, hanem vagyon szüksége jó hazafiakra, a kik, ha szükség, életüket és vagyonukat is a hazáért áldozatul hozzák s hűveim pedig ezen kötelemüket mindig kifogastalanul teljesítették is.

Az „Ur színe változásáról“ a mi politikai krédomat jelzi, tudomására hozom t. Figyelő urnak, hogy én soha a 48-as Ugron párttal nem állottam egy hűben, mert hiszen én annak politikai elvét nem is ismertem, hogy mégis a mult választáskor Dr. Sándor urnak voltam — mint t. Figyelő urnak írni tetszik — a hűve, erre az őri személye iránti vonzalmam kötelezett, mint a kivel hat éven át egy osztályú tanuló lévén, folyton jó barátságba voltunk, de később figyelmesebb lévén azon párt működésére s meg látván, hogy még a pártbeliek is kezdenek meghasonlani, azonnal elhatároztam, hogy azon pártot többé nem fogom támogatni, hanem térek oda, hova hazafiúi kötelességem is hív, s így tértem, a mint más számos polgártársak is cselekedtek, a kormánynak pártjába, de nemesak színel, hanem szívvel is, s ha Dr. Sándor urral szerencsém lehetett volna találkozni, őt is igyekeztem volna a haldokló pártból való kilépésre bírni.

Ellenzéki részem hát csak annyi vagyon, hogy gyűlölöm a hazugságot és minden rosszat ellenzek. Hogy pedig tisztába legyen t. Figyelő ur azal is, hogy mit hordok a kaszula alatt, megmondom röviden: „Szeressed a te uradat, Istenedet teljes szívvel, teljes lelkeiddel és minden erőddel.“ „Szeressed felebarátodat, mint önmagadat“: ezt hordom ott és nemesak szájjal, hanem cselekedettel is, s tessék t. Figyelő ur nemzeti, vallási különbség nélkül bármelyik személyemet ismerő polgártársat megkérdezni, hogy én akár szellemi, akár anyagi segítséget ha kér tőlem, nem mindenki vel személyválogatás nélkül teszem? A miért bizony hiszem, hogy házam nem üveggel, a mint t. Figyelő ur írja, hanem valóságosan fa földöllel van befödve, akár tessék megnézni.

Jó volna, ha t. Figyelő ur is ezt megszívlelné és tulzó érzése helyébe egy még a hegyes tőt is magához vonó delejes vas természetét elcsajátítaná, hogy úgy még édes hazánk ellenségeit is szeretettel való vonzása által, hazánknak barátjává és szeretőre átalakítaná, mert ekkor remélhetjük, a mit gróf Széchenyi nagy hazánkfia mondott: hogy Magyarország nem volt, hanem lesz nagy, ha mi egymást szeretjük, a mit Isten adjon, hogy mihamarabb teljesülhessen.

Befejezésül annyit t. Figyelő urnak, hogy: „Uram bocsáss meg neki, nem tudja mit cselekszik“ s ezzel befejezem mindenkorra a polemiam. Isten velünk!

Ezek után maradtam a legűszintebb kéréssel a Tekintetes Szerkesztő urnak

Kézdi-Polyán, 1897. Március 5-én.

alázatos szolgája
Solnai János,
g. kath. espere.

CSARNOK.

Jámor Estány egyházi levelei a szerkesztőhöz.

— 117 —

Téus Szerkesztő Ur!

Móricz zsidó erőst méregbe jött, mikor asztot olvasta az újság lapokba, hogy az ő héber testvéreit, ugymint Spitzer, Berl és Qllendorf uraságokat kénőzzák, mivel hogy az kiállítás billét szedésen egy küsnég összevaskulönböztek, minek persze az levit egy Morzsányi nevű honapa fiskárius itta meg, mivelhogy kitünödött, hogy 40 ezer koszos frot kapott ojjan dologé! a mi 40 ftrval es dusztig meg lett vona fizetve. Az zsidókat perlik s az fiskárius

ur pedéglen elesapódott a kormánypárti gyülekezetből, met ha valakinek auktoritása vagyon, azt ne használja pénzszerezése. Éppeg, mintha én besső ember létemre, felhasználva a mennyekben levő lekinthejmet, immádéságomban arra kőrném az jó istent, hogy szüveskednék az Menyország valamelyik szegletében egy kűs hejjet szorítani Móricz zsidónak, ha majd meghalálódzik, pedig az regalés zsidóknak nincsen helyik ott. Persze, hogy ingemet es elesapnának, mint Morzsányi téus urat.

Különbén aszt sejtem következtetni az újság lapokból, hogy még sok számos hónapa vagyon ojjan, az ki auktoritása után sokaska pénzt kapogat innen es onnan es, de hát az szekér es csak asztot üti el, az ki előjibe kerül s ha ma Morzsányit verik agyon becsületbelileg, mivel hogy nem morzsányi haszonval dógozott, hónap man másra kerülhet, met hát az ki törvényt csinál, tartsa es meg a törvényt s ne tegyen ugy, mint az a koszos Czérna szabó, ki szabó lötytyire mindétig fótos kaputba jár. Man akár mint es vagyon az dolog, az szózatoló pogárok csak örvendhetnek rejt, ha az hónapák között a jó erkőcsők virágoznak s az nyüveseket kidobják, pedig nem csak az jó erkőcs miatt örvendeznek, hanem azért es, hogy minden uirz mosás után tisztább leszen az ország egyet nist s mindonkor uj välloztás leszen, az mi a välloztóknak egy morzsányi hasznót hoz.

Mű pedéglen kántor komán az erkőcs diesőségre s az maguk hasznára innának egy cseppet. Kárbahágo, 1897. márcz. 8-én.

Maradtam
tiszteletvel es becsületvel
Jámor Estány
egyházi es harangkezelő

Ujdonságok.

— Időjárásunk. A gazdák azt mondják, hogy esupa áldás a mostani időjárás, mert a csaknem mindennapi eső alaposan megáztatja a tavalyi szárazságban végleg kiszáradt földet. Tehát az időjárás igen hasznos, de kellemesnek nem igen kellemes, mert a nagy nyirkosság miatt felujulnak a romantikus bántalmak s ha az embernek valaha valahol fáj, ez most eszébe jut. Hanem azért sokkal jobb, ha márciusban adja ki az időjárás a mérgőt, mintha júniusban kell ngy kabátot viselni, mint ez a tavaly is megtörtént.

— Helyreigazítás. A jótékony nőegyletnek f. hó 2-án, azaz hushagyókedden, a jelenvolt hölgyek névsorából Ince István mérnöknek, közéletünk egyik legszebb, legrokonszenvesebb nő alakjának becses neve sajnos tévedésből kimaradván, kedves kötelességünknek tartjuk a rajtuk kívül eső mulasztást ezennel helyrehozni. Kézdi-Vásárhely, 1897. március 8-án. A jótékony nőegylet választmánya, Székely Jánosné másodelnök.

— A közönség figyelmébe. A tavasz nyitásával, midőn mindenki siet magzükségletét beszerezni, mint a megelőző években tettük, úgy most sem mulasztjuk el a közönség figyelmét felhívni a Mauthner Ödön magterekedésére, mely egyedül képes olcsó, feltétlenül csiraképes, dus virányt hozó virág- és veteménymagvakat szolgáltatni. Több évi saját tapasztalatainkból indulva ki, jó lélekkel ajánljuk ezen ezeget mindenkinek.

— Rendőrség köréből. Mult esütörtökön egy Hengán Ferencz névű mosónő hirtelen meghalt. Még a ravatalon feküdt, midőn valaki titkos feljelentést intézett az ügyészséghez, hogy az asszony magzat-elhajítás áldozata lett, mi városunkban épen nem tartozik a ritkaságok közé. Az ügyészség közölte a feljelentést a vizsgáló bírósággal s ez meg a rendőrséget kereste meg az előnyomozat megejtése végett. A rendőri nyomozat csakugyan súlyos gyanuokokat derített ki, minél fogva a törvényszék elrendelte az orvos bírói vizsgálatot. A boncolás megállapította, hogy az asszony halálát elvetélés folytán beállott nagyfokú vérvesztés idézte elő, de hogy az mesterségesen vagy természetesen jött létre, az nem volt megállapítható. Bármint álljon a dolog, súlyos mulasztás terheli a jelenvolt bábát, Halász Ferencz né, ki utolsó pillanatig nem engedte orvost hívni a beteghez s így azt úgy szólva szemei előtt engedte meghalni.

— Rablás. Egy Mátyus István nevű kőzdi vásárhelyi 16 éves asztalos tanonc a mult vasárnap délután többek társaságában egy elhalt nő torán pálinkázott. Este felé, midőn a pálinka fogyatékán volt, a nagy reményű ifju ott hagyta a társaságot

azon kijelentéssel, hogy pálinkát fog hozni. Elment Vilikó Jánosné pálinkamérésébe. Bekéredzett s az öreg asszony be is bocsátotta. Kért 14 deczi spirituszt s midőn az asszony kimérte, fizetés helyett a fiu rárohant a 67 éves öreg asszonyra, leütötte a földre s fojtogatni kezdte, majd meg egy vaskalánál mért fejére ütéseket. A szegény asszony menyre-földre kérte a fiut, hogy ne bántsa, mert mindent odaad, a mije van. A fiu erre térden állva megesküdött az asszonyt, hogy senkinek sem fog soha szólni s azután a háznál levő összes pénzt, mintegy 5 frtot és egy korsó spirituszt magához véve eltávozott. A sulyosan megsebesített öreg asszony nagy kínok között elvánszorgott a szomszédba s elbeszélte esetét. A szomszédok jelentést tettek a rendőrségnél s a rendőri őrző nyomban letartóztatta a jó madara. Az elrabolt pénz és szesz megtalálattott nála. A fiu másnap a rendőrségnél beismerte tettét s egyéb okot nem tudott felhozni, mint azt, hogy pénzre volt szüksége. A totles a törvényszéki fogházban várja büntetését s Vilikóné pedig a kórházban fekszik.

Közigazdaság.

A mesterséges trágyafélék alkalmazása különös tekintettel a tavaszi veteményekre.

Bár a mesterséges trágyafélék termés fokozó hatását részint a szaklapjainkban megjelent közlemények, részint speciális szakműveink, a nagy számban végzett kísérletek alapján oktatásan igazolják, mégis egy bizonyos vonakodást, idegenkedést tapasztalunk gazdaközösségünk túlnyomó részében azok használatára iránt, sőt mi több: még mindig ballunk oly nyilatkozatot is, mely a mesterséges trágyaféléknek a mi viszonyaink között való alkalmazhatóságát kizártnak tekint.

E jelenség oka abban kererendő, hogy a gazdaközösség nagy része nincsen teljesen tisztában a műtrágyák miként alkalmazásával, nem ismeri azok hatását, feladatát. Ez tény, melyet a gazdasági tanári pályán való működésem ideje alatt szerzett tapasztalatom mindinkább megerősít.

Megfordulok nem egyszer tekintélyes gazdák körében, hol gazdasági dolgokról beszélgetve, alkalmam van egyes aktuális gazdasági kérdések fejtegetését a gyakorlat embereitől hallani; ily diskusiók alkalmával bár — s ezt nem tagadom — gyakran igen érdekes tapasztalatokkal gyarapíthatja a szorosabb értelemben vett elméleti téren működő egyén ismereteit, mindazáltal azon meggyőződést is

szerezheti, hogy gazdáink sokszor ferde felfogásban tükrözik vissza megjegyzéseikben álláspontjukat, s a legtöbb esetben nem alkotnak objektív bírálatot azon elvekről, melyek például valamely tervszerűen végrehajtott termelési kísérletek eredményei gyánát már mint tapasztalati tények állíthatók fel; objektíve meg sem ítélik pedig azért, — mert a szaklapok és — könyvek közleményeit nem méltadják oly figyelemre, mint a mily mértékben az, az ügy és saját érdekében is kívánatos volna.

Ezen meggyőződésre támaszkodva tartom czélirányosnak, hogy a mezőgazdasággal foglalkozókat érdeklő közlemények ne csak a kizárólagos értelemben vett szaklap hasábjain jelenjenek meg, hanem időközönként u. n. társadalmi lapokban is, — a melyek nagyobb kelendőségnek örvendő, jobban képesek az olvasó közönség figyelmét egyes aktuális kérdéseket illetőleg lekötni. — Ily aktuális kérdésnek tartom én a mesterséges trágyák szerepét a gazdaságban. — Erre vonatkozólag óhajtok tehát egyet-mást elmondani azon tényezőkről, melyek a mesterséges trágyafélékre, s azokra különösen a tavaszi vetemények alá való alkalmazására vonatkoznak.

A mi a mesterséges trágyafélék feladatát általánosságban illeti, tisztában kell lenni az iránt, hogy azok az istálló trágya hiányainak pótlását, az istálló trágya hatásának kiegészítését vannak hivatva teljesíteni.

Nagyon téves tehát az a felfogás, hogy: ha mesterséges trágyát használunk, az istálló trágyát teljesen kiküszöbölhetjük.

Az istálló trágya: teljes trágya, tartalmazza tehát különböző mennyiségben mindazon tápanyagokat, melyekből növényeink táplálkoznak: a mesterséges trágya ellenben csak egyoldalú, vagyis a növényi tápanyagok egyikét — vagy másikat tartalmazza, s mint ilyen lehetővé teszi azt, hogy a tápanyagot a szükségelt mennyiségben és minőségben juttassuk a talajba.

Az istálló trágyával a talajba juttatott tápanyagok s a természettel a talajból kivont tápanyagok között nincsen helyes arány, mert hol az egyik, hol a másik vétetik jobban igénybe, egyrészt a növény igénye, másrészt a benne levő tápszer felvehetőség méve miatt, s így hol az egyik, hol a másik tápanyag marad feleslegben. — Ez a helytelen arány ismételt istálló trágyázás által mindinkább fokozódik, s ennek következménye az lesz, hogy a növény tökéletlenül fog kifejlődni, mert a növény táplálkozás olve szerint: a tápanyag felvétel azon növényi tápszerrel függ, mely a növénynek legcsekélyebb

mennyiségben áll rendelkezésére. — Arra kell tehát törekedni, hogy a visszapótlás arányos legyen.

E czél eléréhetjük a mesterséges trágya alkalmazásával, melylyel annyit és olyant adhatunk növényeinknek, a mennyit és a minőt azok igényelnek.

Igen nagy előny az a gazdának, mert így módjában áll a talaj termő erejét egyensúlyban tartani, módjában áll a visszapótlást tökéletesíteni, a nagymennyiségben összegyűlt s kihasználatlanul heverő tápanyagot használhatóvá tenni s ezzel termését növelni.

Előny lesz különösen egyoldalú termelési rendszer mellett, mert a tápanyagokban az egyoldalú termelés következtében beálló aránytalanság gyorsan és könnyű szerrel helyreállítható.

(Folyt. köv.)

Nyilttér*.)

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik küszvényénél, csúsznál, tag-szaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyet üveget „Horgony” védjeggyel és Richter cégjegyzése nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társai, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Tartózkodás március 20-ig!!

Dr. Huszár és Wellner

függőgyógyászati műterme

A több oldalról jött felszólításnak engedve ittletünk meghosszabbított és rendelkezésükre állunk minden a fogászat körébe vágó esetekre.

Lakás: K.-Vásárhelyt „Millenium” szálloda 1—2 sz.

Műfogak szápadlás nélkül!

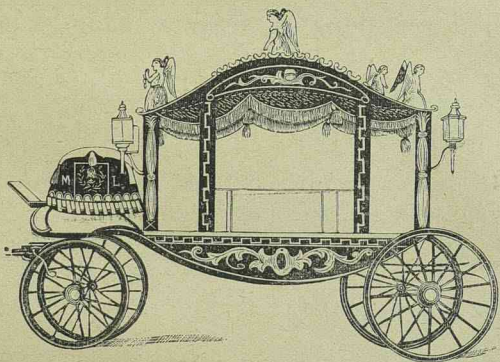
Foghuzás teljesen fájdalomokozás nélkül.

Plombolás, fogtisztítás, jutányos árak!!

E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a szerk.

Uj temetkezési intézet!

DÁVID ANTAL

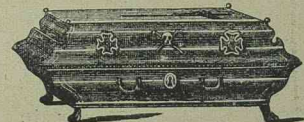

diszes berendezésű temetkezési vállalkozása az, hol a nagyérdemű közönség a szükséges halotti kellékeket minden rangosztályhoz illően, a legdusabb választékban találja meg. Szemfedelek, halottiöltözékek, művirág- és gyöngykoszorúk, fenyő- és tölgyfa (csere) koporsók legolesőbb árban, érez koporsók gyári árjegyzék szerint lesznek felszámítva.

Diszesen kiállított üveges és egészen gyászoz hintóim a temetkezések bármely fényének, pompájának megfelelnek; diszkoesimért is a legmérsékeltebb árt számítom fel, míg a teljes gyászkoesit a nálam vásároló közönségnek díjtalanul bocsátom rendelkezésére.

Az itten felsoroltakról meggyőződést szerezhet magának a nagyérdemű közönség, s midőn becses pártfogását remélem, vagyok kiváló tisztelettel:

DÁVID ANTAL.

A legszolidabb árak!

Szám 5220
1897.

Hirdetmény.

M. kir. belügyminiszter ur önműlt-ságának 1896. évi szeptember hó 2-án 78938 sz. alatt, valamint f. évi feb. hó 25-én 17946 sz. alatt kelt magas leirataival az 1896. évi június hó 15-én tartott vármegyei törvényhatósági közgyűlésnek 109 jkvi. pont alatt hozott határozata jóváhagyatván, a vármegyehez kibővítése 6761 frt 48 kr. összeg erejéig engedélyeztetett.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából 1897. évi március hó 24-én d. e. 11 órakor az alispán hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó az engedélyezett 6761 frt 48 kr. összegben belülszámítandó s a részletes feltételekben előírt 5 százaléknál bána-
táppénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kifizető nap délelőtti 11 órájáig a nevezett hivatalhoz, illetve a vármegyei pénztárba annyi alkalommal igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Ajánlattevők ajánlataikban kifejezni tartoznak, hogy a további kisebb munkálatokat a költségvetésben kívül a költségvetésben jelölt egy-ségárák mellett az ajánlatban a ki-hirdetett építkezésnél kitett árból lo-engedett százalék levonása mellett szintén teljesítik.

A szóban forgó munkálatokra vo-natkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett alispáni hiva-talnál, esetleg a kir. építészeti hi-vatálnál, a rendes hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők.

S.-Szt.-Györgyön, 1897. március 2-án.

Gábor. Péter,
alispán.

44. 1—3.

KIADÓ LAKÁS.

Özv. Kovács Áronné-féle lakás, mely áll 3 szobából, előszobából, konyhá-ból, kamarából, külön kettős mosó-konyhából és kettős istállóból, külön udvarral együtt akár mostantól, akár április 24-től kiadó. Megtekinteni bármikor lehet. A kules özv. Kovács Áronné-féle kereskedésben Jancsó Károly és fia uraknál van.

41. 3—3

Hirdetmény.

A kézdivásárhelyi városi és vidéki „Rudolf” kórháznál egy férfi eseléd és egy szakács-nő állás 1897. Április 1-én betöltendő. Pályázók férj és feleség is lehetnek. Havi bér a kettő részére 15 frt és teljes ellátás. Jelentkezni lehet nálam.

Kézdivásárhely, 1897. március hó 5.

42. 3—3.

Dobai János,
rendőrkapitány.

Kiadó üzlethelyiség.

A városháza alatt lévő Wertán testvérek-féle üzlethelyiség folyó év április havától — átköltözés miatt megürülve — kiadó.

Értekezni lehet:

(3—3 36)

Wertán Testvéreknél,
Kézdivásárhelyt

Pályázat.

A kézdivásárhelyi város és vidéki „Rudolf” kórháznál egy benn lakó gondnoki állomásra ezenel pályá-zatot hirdetnek,

Pályázhatnak középkorú nőtlen, szép irásu, műveltebb osztályhoz tar-tozó egyének, kik képességgel bírnak az intézet irodai gazdasági ügyeit ve-zetni s az intézeti rendet és fegyelmet fentartani.

Évi fizetés benlakás és teljes ellá-táson kívül 180—240 frtig.

Sajátkezűleg írt pályázati kérvé-nyek 1897. június 1-ig Dobay Já-nos rendőrkapitány urhoz ezimezve küldendők.

Pályázati kérésekhez, erkölcsi bi-zonyítvány, a végzett tanulmányokról és előbbi működéséről szóló bizonyít-ványok mellékelendők.

Kézdivásárhely, 1897. márc. 1-én.

Br. Szentkeresztly Stephanie
kórházi elnök.

40. 2—3.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitós-butor-raktárában

Kézdivásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy ka-napó, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle di-vány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függöny-tartók, tükrök, toleitet-asztalok, lőszőr és tengerifü matrácok, és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Össze hajtható vas-ágyak 23 rugós matrácokkal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület föld-szintjén van.
(23 93—100)

SOLYMOSY és KOSCH

gépész mérnökök

— (Ezelőtt Rónay Testvérek.) —

gépgyára és vasöntődéje Kolozsvárt
az első magyar gazdasági gépgyár főigazgatója

Ajánlja kifizető anyagból készült mindennemű GÉP-, KERESKEDELMI-, ÉPÍTÉSZETI- és FÉM-ÖNTVÉNYEIT.

Készít gazdasági gépeket, gőzgépeket, fogas-kerekeket bármely nagyságban, szijtranszmissziókat, kőrfűész tengelyeket, lőjárgányokat, kut- és ápszivattyu-kat, malom- szeszgyári és fűrésztelep berendezéseket, kő-zuzó gépeket és általában minden az ipar terén szükséges gépé-szeti felszereléseket.

Készít továbbá sir- és másnemű kerítéseket öntött és ovácsolt vasból; elvállal gép- és kazánjavításokat, valamint agybani kovácsmunkákat.

Költségvetésekkel és tervrajzokkal szívesen szolgál.

Gyár és Raktár
10—105
Kolozsvár, felső szén-utca 1

É R T E S I T Ő.

A Kézdivásárhelyi Kisegítő Takarékpénztár Részvénytársaság

XII-ik évi közgyűlése

1897-ik évi március hó 14-én délután 2 órakor az intézet helyiségében lesz meg-tartva, melyre minden részvényes tag tisztelettel meghívatik.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két tag választása (65-ik §.)
2. Igazgatósági jelentés.
3. Felügyelő bizottsági jelentés.
4. A mérleg-számla megállapítása és a nyereség feletti intézkedés (57. §.)
5. Az igazgatóság és felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása. (57. §.)
6. Indítványok az alapszabály 48. §. értelmében.

Megjegyzés az alapszabály 52. és 53. §§-ai értelmében. Minden rész-vényes tag kéri, ki szavazati jogát személyesen vagy meghatalmazott által (ki csak részvényes lehet) gyakorolni kívánja, a közgyűlést megelőzőleg legalább 24 órával részvényeitszelvényeivel együtt az intézet helyiségében az e végre kirendelt közegnél elismervény mellett letenni.